

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 2 0 2 A 1 0 1 1 2

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 2

Interpretacija poljubnega (odlomka) umetnostnega besedila

Ponedeljek, 24. avgust 2020 / 60 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi konceptni list in dva ocenjevalna obrazca.*

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani, na ocenjevalna obrazca in na konceptni list.

Izpitna pola vsebuje dva odlomka z navodili za pisanje interpretacije. Napišite samo eno interpretacijo, vodeno (1.) ali samostojno (2.). Interpretacija naj obsega najmanj 400 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 30.

V preglednici zaznamujte izbrano interpretacijo z "x".

1.	2.

Pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite skladno s slovničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiva interpretacija bo ocenjena z 0 točkami. Osutek interpretacije, ki ga lahko napišete na konceptni list, se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 8 strani, od tega 1 prazno.

1. Vodena interpretacija

Slavko Pregl: GENIJI BREZ HLAČ (odlomek)

NADZOR ALI ZAUPANJE

V ta trenutek je oče, poleg nekaj kapljic mleka v kavo, skušal obzirno kaniti nekaj misli o obisku pri kriminalistki, ki sta ga s sinom opravila.

»Na policiji je bil tudi en sošolec z ekonomske,« je vedro začel. »Je sicer starejši in tam včasih dela.«

Mama ni rekla nič, saj je čakala slabših novic.

»Pri kriminalistki je Lenart identificiral storilce,« je nadaljeval oče.

»Kaj?« je osupnila mama. »A so jih že prijeli?«

Oče je pojasnil, da ni čisto tako, kot gledamo na televiziji. Da imajo na policiji kartoteke in fotografije in vse, in ti poveš, kakšen lopov se te je lotil, pa ti že pokažejo njegovo sliko na računalniku. Kriminalistka je tudi takoj našla bando, ki je okradla Lenarta, in Lenart je vse skupaj potrdil.

»Je pa še nekaj, kar ni preveč dobro,« je dodal oče. »Malo bolj pozorna bova morala biti. Ti, ki so napadli Lenarta, ponavadi lovijo tiste, ki kakšnim huliganom ostanejo dolžni za mamila, in izterjajo denar.«

Mama se je stresla.

Oče je pohitel z govorjenjem.

»Saj z Lenartom ni bilo nič od tega. Pretepli in okradli so ga slučajno.«

»Pa hvala, no, za tak slučaj,« bi najbrž rekel Lenart, če bi slišal to izjavo.

Mama je še kar molčala in njen obraz je govoril o vse bolj zaskrbljeni mami. S tresočo se roko je dvignila skodelico in še malo izpila. Potem je globoko vzdihnila in tiho rekla:

»Edina stvar, ki se je v življenju v zvezi z Lenartom bojim, edina stvar, zaradi katere me je strah, so mamila. Zadnjič sem pred trgovino srečala Petrovo mamo. To je tisti fant, ki včasih pride po Lenarta in gresta na košarko. Bila je čisto iz sebe. Pri njih so bili policisti in opravili hišno preiskavo. Našli so zavitek trave in Peter je priznal, da jo je on prinesel domov. Zdaj čakajo, kaj bo. Ona si komaj upa iz hiše, sedi doma in joka. Fant pa trdi, da je paket spravil za prijatelja.«

»Ja no,« je rekel oče, »tako najbrž vsi pravijo. Midva bova morala Lenarta malo bolj nadzorovati.«

»Kako?« je skoraj zajokala mama. »Ti naši otroci! Dajemo jim vse, kar le moremo, oni pa seveda zelo radi vidijo prav vse drugo in ne le dobrih zgledov. Kaj naj še počneva z Lenartom? A naj ga povsod vodiva za roko? A naj hodiva za njim? Še posebej ti, ki nikoli nimaš nobenega časa!«

Oče je debelo in bridko pogoltnil. Zdaj, ko je sam prvič v življenju v peklenski stiski, ko ne ve, kako bo z njim samim, naj se več ukvarja s sinom? Spomnil se je in zavil k malo lažjemu vprašanju. Hitro je povedal:

»Kriminalistka mi je rekla, naj kdaj pa kdaj pobrskamo po njegovi sobi in zahtevamo, naj izprazni žepe.«

»Saj lahko,« je rekla mama. »Ampak to ne vodi nikamor. Jaz hočem svojemu lastnemu sinu zaupati.«

(Vir: Slavko Pregl: Geniji brez hlač. Radovljica: Založba Didakta, 2010. 70–71.)

NAVODILA

- Opredelite odlomek glede na književno zvrst in ga povzemite.
- Razložite problem v odlomku: Kako sinove težave doživlja oče, kako mati? V čem vidita rešitev? V razlagi njenih pogledov citirajte povedi, ki izražata različni stališči.
- Povzemite ugotovitve in izrazite svoje mnenje o problemu v odlomku. Ob primeru iz življenja presodite, kakšen je pomen nadzora in zaupanja v medčloveških odnosih.
- Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte slovnična in pravopisna pravila ter slogovno ustreznost.

2. Samostojna interpretacija

Ana Schnabl: RAZVEZANI (odlomek)

Hana je hodila ob mojem boku, ni me preHITEVALA, ni zaostajala, ni se obračala niti vrtela, zdelo se je, kot da se je površina njenega telesa polegla v svoj naravni stav. Kot bi šele žalost zmogla izvrtati zbranost.

»Hana, saj veš, da ne smeš biti groba z drugimi ljudmi, a ne?«

»Ja, vem,« je odgovarjala zamolklo, »ampak ...« glas se ji je spustil do tresavice, »zakaj so oni grdi do mene, jaz pa ne smem biti?«

Mojo dlan je stisnila še močneje. Otroška vprašanja, ki niso otročja, slišim tako redko, da me vsakokrat presunejo bolj, kot je za odraslo osebo primerno. Pa vendar – pravih odgovorov ne podajam, pravi odgovori niso praktični.

»Takšna so pravila, Hana. Če so drugi otroci grobi do tebe, potem kršijo pravila. Slej ko prej se jim bo to maščevalo, verjemi mi. Zdaj, ko so majhni, takšnih grobosti ne jemljejo resno. Ko bodo odrasli, ko boš odrasla ti, pa jih boste morali, če boste hoteli v življenju kaj ustvariti.«

Kaj pa naj bi ji rekla? Da človeški zlobi ne moremo priti do dna? Da se življenje ne ozira na to, kaj je za posameznika dobro in kaj ni, temveč da pleše povsem samostojen ples? Nemogoče. Varuška sem in moja naloga je voditi, ne potreti.

»Ampak saj ni tako samo v šoli. Povsod je tako.«

»Kaj misliš s tem?«

Vase je vdahnila prave besede, besede, ki jih je izgovorila prvič: »Povsod so grobi do mene.«

Če ne bi poznala vzdušja Haninega doma, bi ob informaciji zamahnila z roko.

Otroci permisivnih staršev manipulirajo in odrasli jim radi nasedajo, še več, na stališču, da je otrok žrtev klimatskih sprememb, ekonomske krize, zatiralskih izobraževalnih ustanov, zatiralskih trenerjev košarke ali učiteljev klavirja, se s svojimi nerazgibanimi boki zagozdijo tako močno, da jih je nemogoče privleči nazaj v resničnost. Toda kontrast med Hanino razburkanostjo in mirom mi je sporočal, da mi ima nekaj povedati. Spokoj mi je sporočal, da je v tistem trenutku vsa pri sebi, a v njeno zgodbo vseeno nisem hotela skočiti z zaprtimi očmi.

»Toda ... tvoja starša te imata zelo rada, veš. Zate se trudita. Hočeta, da se imaš lepo,« sem vztrajala. Otrokom različnih privilegijev je vendarle treba oznaniti, kakšni so njihovi privilegiji.

Moja zadnja misel je pod belo luno dolgo in skoraj grozeče odmevala. Hana se je, kljub temu da sva hodili, k meni privijala čedalje tesneje. Trudila sem se, da ne bi spotaknila nje ali same sebe. Prosim jo, naj se nekoliko odmakne, pa tudi nisem mogla, ne takrat. Bala sem se, da bi jo moja prošnja zopet vzvalovala in bi bodisi stekla proti domu bodisi bi se pričela zaletavati v ograjo kot pijan starec, kakor je imenovala svojo mazohistično igrico. Tik preden sva zavili v domačo ulico, sem v koraku začutila odpor. Hana se je ustavila.

»Nočem še domov,« je bila jasna.

»Ampak Hana, tvoja mama in oče bosta kmalu doma. Verjetno sta te pogrešala. Pridi, jima bova naredili kakav ali kaj takega.« Čeprav me Hanina družba ni več obremenjevala, sem se vendarle hotela zložiti na toplo, od njenega stiskanja so me pekle dlani, od cenenih čevljev stopala, moje štiridesetletne obrazne gube pa so se skupaj z mrazom zažrle v podkožje.

»Prosim, ne še domov. Bodi še malo z mano,« je rekla in pomencala, kot bi jo tiščalo lulat. Pa je ni. Tiščalo jo je zgolj – daleč stran.

permisiven – zelo popustljiv

(Vir: Ana Schnabl: Razvezani. Ljubljana: Beletrina, 2017. 108–110.)

NAVODILA

Opreделите odlomek glede na **književno zvrst** in ga **povzemite**. **Izberite problem** oziroma prvino in ga/jo **razložite**. **Razlago utemeljite** s primerom iz odlomka. **Povzemite ugotovitve** in **napišite svoje mnenje** o problemu oziroma prvini v odlomku ter na splošno. **Mnenje utemeljite** s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila. Svoje besedilo ustrezno členite, pri pisanju upoštevajte slovnična in pravopisna pravila ter slogovno ustreznost. Interpretacijo lahko tudi izvirno naslovite.

Prazna stran